

נ כ ח ן :

הרב הראשי ע. יוסף, הרב צבאן, הרב קפאח, הרב הלוי,
 הרב שרביט, הרב אביעד.
 הרב הראשי ש. גורן - יו"ר, הרב זיין, הרב סכורש,
 הרב אושפיזאי, הרב כץ, הרב שפירא,
 הרב מ. ע. גוטליב, הרב הלוי, הרב אפרתי.

היו"ר הרב הראשי ש. גורן: ברשות דעי ועמיתי הדגול הרב הראשי והראשל"צ

וברשות כל חברי מעצת הרבנות הראשית נפתח את

הישיבה. אני מתנצל על האיחור, אם כי התרגלנו לאחר, אבל דבר זה טעון
 מכאן ולהבא תיקון. מכאן ולהבא הישיבות תחלנה, בע"ה, בדיוק, מפני שזאת
 שאלה של סירחא דציבורא וביטול תורה של חברים. הפעם היו סיבות לאיחור.

כדי לשמור על ההחלטה של המועצה הראשונה אגיד איזה דבר תורה קצר

בנוגע לפרשת השבוע. הגמרא אומרת במסכת שבת דף י' ע"א על הפסוק ביחורו

"וכל העם נצב עליך מן בקר עד ערב" - "אפשר לומר כן? אלא כל דין שדן דין

אמת לאמיתו אפילו שעה אחת, מעלה עליו הכתוב כאילו עוסק בתורה כל היום

וכאילו נעשה שותף לקב"ה במעשה בראשית שנאמר בו ויהי ערב וגו'". מקשה

מהרש"א: למה התלונן יתרו נבול תבול, אם משה רבנו דן רק שעה אחת דין

אמת לאמיתו? שהרי אי אפשר לטעון שאפילו שעה אחת לא ידון. והמהרש"א

מתלבט שזה קשה מאוד בגמרא. הגמרא שואלת "אפשר לומר כן? מה התירוף

שנעשה שותף להקב"ה? מה ענין שותפות לכאן? מי שדן דין אמת לאמיתו

יש לו שכר הרבה בעולם הבא ובעולם הזה, מה זה שייך שותף להקב"ה? מה התירוף

על הקושיא? אמרתי: פי הכתוב כל ענין משה רבנו הוא רעיא מהימנא, הוא קיבל

עליו את הפיקוח על העם כולו. הוא מנהיגו של העם, הוא רועה של העם. דינו

של שומר שמסר לשומר חייב. והנה בא יתרו ואומר לו: ואתה תחזה מכל העם - - -

ושמת עליהם וגו'. ז"א שימסור את הפיקוח על העם לאחרים, רק דברים גדולים

יכרי בעצמו. איך מותר לו לעשות זאת? - לפי האמת יתרו אמר לו "וצוך אלקים".

בנוכחות בעל הבית, אם הוא רואה ושותק - סימן שהמסירה בסדר, ואין לחשוש

שלא יסען אין רצוני שיהא פיקדוני ביד אחר. משה לא שאל את הקב"ה, אלא

"וישמע משה לקול חתנו ויעש כל אשר אמר". אומרת הגמרא, הואיל ונעשה שותף

דינו כדין בעל הבית, ואין מקום לטענה אין רצוני שיהא פיקדוני ביד אחר.

מותר לו למנות אחרים, להעביר השמירה לאחרים. יתרו אמר לו "וצוך אלקים"

ומשה רבנו לא שאל את פי הגבורה. מאחר שנעשה שותף למעשה בראית אינו צריך

לשאול. בדרך נסיעתי ללוד, הידשתי חידוש זה. לכן יורדת הקושיא של מהרש"א

הענין של שותף למעשה בראשית, נותן לו רשות להעביר לאחרים.

אנחנו עוברים לסדר-היום. ראשית כל, סעיף ראשון - לסכם את הנושא

של כשרות בתי המלון. לפני זה אני רוצה לומר משהו: אני שמח שזכינו להשכיח

שלום. ואני מקווה ששלום זה לא יהיה פורמלי אלא שלום של אמת, שלום שלם

מכל הבחינות. ושלמות היא לא רק שלמות לרוחב, לגובה ולעומק, אלא שלמות

מבחינת הזמן. יש שלמות מבחינת המרחב ויש שלמות מבחינת הזמן. אני מקווה

ששלום זה יהיה לו המשך, בע"ה, ונוכל להרים את כבוד הרבנות.

החלטות בקשר לכשרות בתי המלון:

היו"ר הרב הראשי ש. גורן: ביחס לכשרות בתי המלון, שמענו עד עכשיו את כל הדעות השנויות במחלוקת. נוכחנו לראות שהמצב

לא טוב, מאוד לא טוב. אבל מאידך נוכחנו לראות שאסור לנו לשנות לחשוד לעת כזאת, ולהשאיר את המצב באופן שידנו תהיה מסולקת מן הכשרות. אספר לכם דבר שאוהי זה הרתיה מאוד. נסעתי עם ראש עיריית ירושלים, מדי קולק, לסיור בירושלים. בדרך נתעוררה שאלה של כשרות בתי המלון. כל בתי המלון בירושלים, חוץ מאחד או שניים, לקחו מהם את ההכשרים. לשנות דיברתי איתו: מה יהיה, מר? הוא אמר: זה לא מדאיג אותי, הלא אתם רואים שמסתדרים גם בלעדיכם. מכל בתי המלון שללחתם את ההכשר, יש משגיחים ואנשים באים ומתאכסנים שם, ואוכלים שם, ואין פוצה פה ומצפאף. על ידי כך אתם גורמים רעה לעצמכם, מפני שהרבנות תצא מהענין ולא תהווה גורם בכשרות. - העובדה שבירושלים מסתדרים בלעדיכם, ובהיפה מסתדרים בלעדיכם, בתל-אביב לא לקחתם את ההכשרים בשביל זה נשאתם. - וזה אמת, בכל בתי המלון מתאכסנים רבנים גדולים שאוכלים שם על סמך הכשרים. גם בשבת אוכלים שם. לכן אנו בכל זאת לא צריכים ללכת בדרך של "ברוגז" והפרדה, אלא בדרך של עשיה צעד אחרי צעד. אני חושב שדרך זו, שלא להסתייג אלא נטיל סייגים מתוך מגמה לתקן להבא יותר ויותר, דרך זו היא יעילה. אני יודע שבתל-אביב בכל זאת השגנו הישגים. קוראים למנהלים פעם ועוד פעם ומדברים אתם. אילו הסתלקנו - לא היה טוב. אדרבא, פעם בא אלינו מנהל הילטון ודרשנו ממנו כל מיני דברים. הוא אמר: אני סוכן שתסלקו את ההכשר שלכם, נסתדר בלי זה. - אילו עשה זאת לא היינו משיגים את המטרה שלנו, וזה היה עלול לשמש תקדים לכל המלונות בתל-אביב. העובדה שלא סילקנו את ההכשר, נתנה לנו אפשרות להשיג מטרתנו נוספות.

על דעתו של הראשון לציון, ובהתייעצות עם חברי המועצה, גיבשנו דרך על מנח שנוכל לפתור את הבעיה בינתיים, מתוך ידיעה ברורה שלא זה מה שהרצוי לנו, אלא הרע במיעוטו. בכוונתנו לחלק את הכשרות בבתי מלון לשלושה סוגים: ראשון - עם שלושה מגיני-דוד, זה הסוג הגבוה ביותר, כאשר המלון כולו כשר, שומרים שבת בכל המלון, והכשרות היא חלקה, הבשר הוא חלק, מקדפידים על תרומות ומעשרות, שום חילול שבת, לא מקבלים אורחים בשבת. הכשר זה יהיה על המלון כולו ויהיה כתוב בו "כשר למהדרין", וסימנו שלושה מגיני-דוד. הסוג השני - כאשר שומרים שבת במלון כולו, לא מקבלים אורחים, אבל הבשר לא חלק, אין הקפדה לשנות מסויימת, לא מהדרין אבל שומרים שבת בכל המלון, אז ההכשר הוא על המלון כולו, וסימנו שני מגיני-דוד, זאת תעודת כשר רגילה שהמלון כשר. הסוג השלישי והנמוך ביותר זה מגן-דוד אחד, כאשר לא שומרים שבת במלון, אבל המטבח כשר ונשמרת שבת במטבח. לא יתנו הכשר למלון, אלא יתנו לו תעודת שהמטבח כשר. תוך סייג - כפי שהרב הראשי הציע, ואני מסכים לו בהחלט - בתוך ההכשר יהיה כתוב, שכל עוד השבת לא נשמרת במלון, אזי האורחים מתבקשים לא להזמין מנות מיוחדות בשבת, כדי למנוע רישום בשבת. אלא כל המנות שירצו להשיג בשבת, יזמינו בערב שבת. (הרב הראשי ע. יוסף: אסור להזמין כל דבר ביום השבת). אין להזמין.

הרב טכורש: כל האורחים ידעו זאת?

הרב הראשי ש. גורן: מי שמקפיד צריך לבקש את ההכשר או לשאול את המשגיח.

הרב זווין: ומנין הבטחון שהמטבח כשר?

הרב הראשי ש. גורן: משגיחים יומם ולילה.

הרב זווין: מי משלם למשגיחים? בתי המלון.

הרב הראשי ש. גורן: הרב זווין מעורר כעת בעיה, שאני למן הרגע הראשון

שנכנסתי לתל-אביב התרעתי עליה, שצריכים להסדיר

שהמשכורת של המשגיחים מבתי המלון לא תלך ישר למשגיחים. ביקשנו שיקימו

אגודה משגיחים והמשכורת תכנס לאגודה. בתל-אביב זה כבר בתהליך של ביצוע.

הרב אושפיזאי: לשם מה אגודה? למה לא דרך המועצה הדתית?

הרב הראשי ש. גורן: הדרישה היתה שזה יהיה דרך המועצה הדתית. מסתבר,

שהמועצה הדתית בשום פנים אינה רוצה. מפני שזה יכניס

חקן חדש של 100 אנשים חדשים, והמועצה הדתית חתיה אחראית לפצויים

ולחנאים סוציאליים.

הרב אושפיזאי: ברמת-גן יש רק מלון אחד, והמשכורת עוברת דרך המועצה

הדתית.

הרב הראשי ש. גורן: זה טוב כשיש מלון אחד, אבל כשיש 100 בתי מלון ו-200

משגיחים, זה טעון שינוי דרסטי של כל המועצות הדתיות.

הרב אושפיזאי: יש חשש שאגודה המשגיחים תשתלט על הרבנים, כפי שקרה

בדרודן ובאמריקה.

הרב הראשי ש. גורן: אפשר לעשות כמו באגודה השוחטים. יש לנו השוחטים

הטובים ביותר, יראי שמיים, וזה מתנהל במצב שהלואי

ויהיה ככל הארץ. גם משרד הדתות לא יכול לעשות זאת, מפני שצריך שאין לו תקציב

פירוש הדבר, שצריך להכניס לחקן עוד כ-1000 איש. המנגנון של המדינה

לא יתן לו. פירוש הדבר שהמדינה אחראית למשכרתם של עוד 1000 איש. ומי יגבה

את זה מבתי המלון? האגודה יש לה מנגנון משלה, היא לא נופלת לעול

על אחרים. אבל זה לא נוגע לענין שלנו. בזה רצייתי לענות לרב זווין על

השאלה שלו.

ברור שיחד עם החלטה זאת צריך שיהיה ברור, שיש משגיח בשבתות.

להבטיח שהמלון לא ישאר בשבת בלי משגיח. בדרך כלל המשגיחים הולכים להם

באמצע השבוע.

הרב טכורש: יש משגיחים סיועדים בשבת.

הרב זווין: ומה בלילה? בעל הבית יכול לפתוח את המטבח ולעשות בו כרצונו.

הרב הראשי ש. גורן: אין חששות בלילה. על פי דין ספיק יוצא ונכנס.

למעשה יש שני משגיחים בכל משמרת במשך כל השבוע

עד 11 בלילה. מ-11 בלילה עד אור הבוקר קשה מאוד לקבוע השגחה.

הרב זווין: האם בלילה לא יוכל בעל הבית לעשות מה שהוא רוצה?

הרב הראשי ש. גורן: אין לחשוש שבעלי הבית חשודים על הכנסת טריפה.

יש הרבה בעלי-בית. בסך הכל הכל מרוכז בידי המנהל.

אין אדם חוטא ולא לו. יש הוראה שהמשגיחים צריכים לעבור בבוקר ולראות

אם יש פלומבה או הותמת על גוף הבשר. אחרי מה שקרה בשרחון, נתנו

הוראות לכל משגיח, שבכל בוקר כשבאים חייבים לפתוח את המקררים ולבדוק

אח כל הבשר.

הרב זווין: אם יש חוממת זה טוב?

הרב הראשי ש.גורן: בודאי, צווחים מיוחדים עושים חותמה ופלוסבה.

הרב כץ: כבוד הרבנים הראשיים, כבוד חברי המועצה. אם אנו מדברים על ענין של הכשרות, חובתי לומר כמה מילים בתוך נסיון מר. בודאי שגם אני מסכים, לאסור לרבנות להזניח את ענין הכשרות במלונות. אלא שאין לי החשש שאם לא נתן הכשרים - אנו שלל מזניהם ועושים עוול. חובתנו להתלבש על אל הדברים, אבל לא בדרך זו שנתן הכשרים לאנשים שהשבת לא איכפת להם, ומחללים שבת בפרהסייה. בשבוע זה מישחו בא אלי מאיזה מלון. יש אוטובוס מיוחד שאוסף את האנשים לעבודה בתוך המלון. ואם אנו נתן לה היום הכשר (מפני שעד היום לא נתנו) - אני הושב שאנו רק מתבזים ולא שלל עושים שום דבר. אלא מה? טוב שנעשה כמו בתל-אביב, שיש משגיחים תחת השגחת הרבנות, או הרבנות הראשית, אבל ההכשר מקבל המשגיח ולא המלון. איזה בזיון יהיה זה, ששם עושים כל מיני חילול שבת ועל הקיר יהיה חלוי הכשר בחתימת הרבנות הראשית. אני מוכרח לספר לכם, כשנאתי לבאר-שבע הייתי מוזמן למלון, שאמרו לי עליו שהוא הכי כשר. ומה היה? היה בר-מצוה בשבת. מי שלא קנה מתנה לפני בואו למלון, קנה מתנה באותו מלון ונתן לילד. ועל הקיר היה חלוי הכשר שלנו. הזמנתי אח בעל המלון, והיו בינינו דברים קשים מאוד. הוא היה סגן יו"ר המועצה, ולא פחד אפילו לאיים: לא אחתום שום צ'ק לשלם משכורת, אם יעשו לי צרות. המלחמה הייתה נטושה. סוף כל סוף הצלחתי, וסגרו את החנות באותו מלון.

אני בטוח שמיד שיקבל תעודת הכשר, אפילו עם מגן דוד אחד, אנשים לא יבדקו כמה מגיני-דוד ישנם. זה לא איכפת לי. אבל אם נותנים הכשר במקום שיש חילול שבת - עושים את העול הכי גדול. הזהרו מלעשות הפרצה הכי קטנה. הפירצה הכי גדולה - לתת תעודת הכשר לאנשים שמחללים שבת. ידי לא תהיה בזה. (הרב הראשי ש.גורן: לביית המזון "נאות מדבר" למה יש הכשר?) אצאפאש הורדתי. אני לא מסכים לזה. במקום שיש בריכה - זה גילוי עריות. חילול שבת, שפיכת דמים וגילוי עריות. נחשוב היטב היטב על הצעד שאנו עושים. לא להזניח, אבל לא לתת הכשר במקום שיש חילול שבת, מפני שאנו מתבזים בפני עצמנו. הם יצחקו לנו ויעשו דברים עוד יותר ויותר גרועים. אני מדבר בתוך נסיון.

הרב ש.גורן: יש מלון אחד כשר בבאר-שבע?

הרב כץ: יש.

הרב הראשי ש.גורן: ואין שם חילול שבת?

הרב כץ: חובתי להראות לרבנים הראשיים מכתב זה.

(הרב כץ קורא את המכתב)

הרב הראשי ש.גורן: זה ענין של הנות. הוכחה זו אינה ממין הטענה. מפני שלא נסכים לתת הכשר לשום מקום, שיש בו חנות פתוחה בשבת. אין מה לדבר על זה. לא נתן הכשר למקום שבו עובדת מכבסה בשבת. לא נתן הכשר למקום שבו הבאר פתוח בשבת ויש בו חילול שבת, שמנגנת שם הזמורת. אלה דברים שבפרהסייה.

הרב כץ: ומה יהיה עם בריכה?

הרב הראשי ש.גורן: זה לא שייך לכאן. מה ענין בריכה של לכשרות?

הרב אושפיזאי: אני חושב שלרב כץ יש בעיה של באר-שבע בלבד. הבעיה שבכל הארץ היא בעיה אחרת. כשאנו אומרים לביית-מלון

שאסור לו להפעיל מכבסה או בריכה - אין לו מה להצטדק. הקושי היחיד שלא יכולים להתגבר - זה קבלת אורחים ויציאת אורחים. זאת הנקודה היחידה שבגללה מתקשים לתת למלון הכשר, אפילו אם הוא שומר כשרות. גם אצלנו היה ענין של חנות. הכנסנו בחוזה שאין לפתוח חנות. במלונות הגדולים, אם בהרצליה או בחל-אביב, בכל מלון יש חנות של חכשיטים. על זה אנו מצטערים. יכולים לבוא בטענות על בעל המלון. הקושי היחיד שקשה להתגבר עליו - זה בזמן שבאים אורחים מלוד או ממקום אחר. הוא מוכרח לקבל אותם, או בזמן שאורחים יוצאים, אין לו מה לעשות. אנו דנינו על כך, שבגלל זה שלא מצאו פתרון לבעיה זו - לכל הפחות לא להטריף את המלון.

הרב הראשי ש. גורן: איש לא העלה על דעתו לתת הכשר למלון שהחנות פתוחה בו או שהמכבסה פועלת, או שיש תזמורת.

על זה לא מדובר.

הרב קפאח: האם אלה שיתנו להם הכשר למהדריין, יחייבו אותם שלא לקבל פועלים שהם מחללי שבת בפרהסייה. מפני שיש שאלה של מזיגה יין.

רוב המגישים בבתי המלון היום הם ערבים. מה יעשו עם היין?

הרב הראשי ש. גורן: שלא ישחו יין.

הרב זווין: אם הבקבוק סגור והגוי החזיק אותו - זה לא אסור.

הרב הראשי ש. גורן: היום היינו כולט מפוסטרים. זה ענין של 85 מעלות חום. אמנם הרשב"א אומר, שיתמעט על ידי בישולו. השאלה היא

אם זה נקרא "מתמעט". בשולחן ערוך כתוב "שירתח". לא הייתי מקל כלפי גוי אף כהוא זה, אבל לגבי מצא מחללי שבת ספק אם צריכים להקפיד עד כדי כך.

הרב הראשי ע. יוסף: במלון של שלושה כוכבים יידרש שלא יהיו עובדים מחללי שבת בפרהסייה.

הרב הראשי ש. גורן: זה לא יקב, שאנו יכולים לעשות שיעבדו שם אנשים שאינם מחללי שבת. אם הוא מנקה רצפות במלון ובבית

הוא מחלל שבת - אנו יכולים לאסור עליו לעבוד? אנו יכולים לגזור, שמוחר להעסיק בנקיון רק אדם כשר שלא מחלל שבת?

הרב טכורש: דיברתי הרבה בענין זה. הבעיה היא רק לגבי קבלת אורחים. מחוץ לקבלת אורחים יכולים לצמצם את חילול השבת עד למינימום.

זה תלוי בחנאים שבהם אנו נתן את ההכשר. למשל, איך היתה הבעיה קודם? במשך חצי שעה באו להילטון 300 כמרים, הוא יכול שלא לקבל אותם? הוא קיבל אותם. יש שם שני גויים משווייץ. ובכל זאת יש שם גם אידישע גויים. אבל מסביב יש שם סניפי בנקים, יש שם חנויות של מתנות, חוץ מזה יש מכבסה וקפסרייה. יכול להתחשק למישהו לקנות דבר מה. לכן הקפסרייה צריכה להיות סגורה בשבת. הוא הדין סניפי הבנקים. רק אותו הלק שאין ברידה - קבלת אורחים. יש ענין של תזמורת. כשדיברתי כאן לפני שבועיים, סיפרתי שהייתי

בטבריה וראיתי תזמורת על פני חוצות. אמרתי לרב קוק: לא אין זה?

השיב לי: אם לאו - הוא לא רוצה. בהילטון, שיש לו חמישה כוכבים,

צריכה להיות בריכה. צריכים ללוות את האורחים למטה בבאר עם נגינות.

אין תזמורת. יכולים לצמצם אותה עד כדי מינימום. הרב מבאר-שבע תאר

כאילו יש חילול שבת כללי. אין הדבר כך. יש מודעות שלא לעשן בשבת.

המשגיחים אומרים באדיבות: במקום זה אי אפשר לעשן. כאן יש ענין של צמצום אחר צמצום. לא בפרהסייה.

מה אני מציע? קודם כל אני מציע, שבארבעה המקומות שיש בחל-אביב - הילטון, שרתון, דן ורמת-אביב, עכשיו נחוספו פלז'ה ועוד, יש אחד דתי בגרנד-ביטש, הוא היה בפרנקפורט על נהר מיין ראש הקהילה. אמרתי לו מה רבה האחריות שהוא מקבל עליו. יש לו במקום גם בית כנסת. אמרתי לו: איך הדברים מהיישבים, כאן יש בית כנסת וכאן יש בריכה בשבת? הוא אמר, שהזמין שלושה גויים והממשלה לא מאשרת לו. בכל זאת קיבל אתמול אישור ויביא את הגויים והם יתלוו למלצרים.

בקשר לרישום: הייתי בקונגרסים בשווייץ. אכלנו אצל גרינוולד. פהאום הגויה שואלת: מה אכל כבוד הרב? והיא רשמה. זה בשווייץ, במסעדה של "עדת ישראל". כאן כן נסכים שהגויים ירשמו.

על מה אנו מדברים? כאילו שיש חילול שבת ואנו נותנים הכשר. יש גם בריכה. אני חושב שאפשר להתגבר על זה. שאלת המוסר היא שאלה בפני עצמה. עליה יש לדון לחוד. אבל שם מוכרחה להיות בריכה. היום בונים עם בריכה. פירוש הדבר: אל תבהלו כל כך. ברור, זה קשור ביסורים. אני זוכר שישבנו עם הרב הרצוג. הרבנים סיפרה לי, שיומיים לא אכל בגלל הפרובלימה הזאת. אם לא נזדקק לענין זה של הכשר המלוונות - נסריף את כל חל-אביב. יצא לה בעולם שם, שאין בה אף מלון שאפשר לאכול אצל בו. אם כן נתן הכשר - יש שם חילול שבת. שיחפנו בהחייצות את הרב פרנק. (הוא לא השתתף בדיון, דיברנו אתו אחר כך). אז הוחלט באופן עקרוני להכנס לדבר זה.

לבסוף אני רוצה להזכיר על הצלתי (וכך אנו פועלים למעשה). בדין,

הילטון ושרתון אין הכשרים. הרב קוק זצ"ל אמר, שאיננו יכולים להסכים שכאן יהיה חלוי הכשר וכאן יחללו את השבת ויקבלו כסף. אלא שהמשגיח מקבל את ההכשר לידינו. אעפ"י שבמשרד עליה וקליטה ובמחלקת החירות הם רשומים כמלון כשר. בעלי המלוונות הסכימו לקבל. הם אפילו לא דורשים תעודות. בכל זאת לא צריכה החעודה להיות תלויה. אני חושב, שכשם שרבותינו לפני 17 שנה קיבלו באופן פרינציפיוני, שרוצים להכנס לענין זה, כך גם אנו צריכים להכנס. בחל-אביב ודאי נחוץ. מקימים עכשיו שבעה בתי מלון מהכי גדולים, 17 קומות, ואנו נפקיר אותם? זה יהיה הפקר. אנו צריכים לאתר ולצמצם צימצום אחר צימצום את חילול השבת. לא מכבסות, לא חנויות, לא בנקים. יש משגיח שמקפיד, שיבדקו. בחל-אביב השגנו שאפילו בהילטון לא פותחים חנות בשבת. ולכן צימצום אחר צימצום. בחל-אביב החנויות והמכבסות כולן סגורות. את ההכשר צריכים לתת למשגיח.

הרב אושפיזאי: אם כבודו מציע שההכשר יהיה בכיסו של המשגיח - זה דבר אחר.

הרב הראשי ש. גורן: מה כבודו מציע? הכשר זה יהיה רק שהמטבח כשר, ואח זה לתת למלון או למשגיח?

הרב טכורש: רק למשגיח.

הרב הראשי ש. גורן: אחר כך מפרסמים זאת?

הרב טכורש: זה לא יהיה חלוי בפומבי.

הרב ש. גורן: ההלכה אומרת, שאין דורשים בעריות בשלושה, שמא תצא תקלה מזה. אולי אפשר להגיע לפשרה, שיינתן הכשר אבל מותר יהיה

לתלות אותו בחדר האוכל או במטבח, ששם יהיה כתוב שהאוכל כשר.

הרב אושפיזאי: הייתי במלון גדול, הכניסו אותי למשרד והראו לי את הכשר.

הרב הראשי ש.גורן: הרב טכורש מציע לתת הכשר אבל רק למשגיה. השאלה היא פשוטה. השאלה היא פשוטה: האם בכלל לתת הכשר,

או לסלק את ידנו מכל העניין, ואז כל בחי המלון בארץ (אולי פרט ל-10) יפתחו את החנויות ואת המכבסות, שם יהיה חילול שבת, ובכל זאת הקהל יתאכסן, מפני שיהשבו שזה כשר מפני שיש שם משגיה. או לתת הכשר, כפי שהרב טכורש מציע, לא לתת למלון אלא לתת את התיודה למשגיה והוא יחזיק אותה. אלא מה? בעל המלון יכול לעשות צילום ולהחזיק את הצילום של התעודה במשרד. עובדה היא, שמפרטמים בפיקסטים של משרד התיירות כי מלון פלוני עומד תחת השגחת משרד הרבנות.

הרב טכורש: זה סכתב ולא תעודה, אני מאשר שמטבח זה כשר ואפשר לאכול בו.

הרב הראשי ש.גורן: מה ההבדל? אין הבדל בין סכתב לתעודה. ההבדל הוא רק בזה למי תעודה ניתנת. האם היא ניתנת לבעל

המלון והוא רשאי לתלותה על הקיר, או שכותבים שתעודה זו שייכת למשגיה. הצעה שלישית היא - לתת תעודה כזאת עם הגבלות. ביינו שאנו מתנים שלא תהיה מכבסה או חנות פתוחה בשבת, שלא תהיה חזמורת בשבת בבאר, שלא תהיה קפיטרה פתוחה בשבת. עלינו לפנות את כל הדברים האלה ואז לתת את התעודה, שתהיה צמודה למטבח ולא למלון. כלומר, התעודה צריכה להיות שייכת למטבח, לחדר האוכל ולא למלון. אנו צריכים להחליט איך עושים זאת.

הרב הראשי ע.יוסף: במטבח ובחדר האוכל בלבד, עם ההסתייגויות שאמרנו. הרב הלוי: רציתי להשלים את ההצעה, שהמשגיה יהיה חבר באגודה שלו, ולא יהיה צמוד למקום. יעבירו אותו ממקום למקום. הנסיון הראה, שאם משגיה נמצא במקום זמן רב, הוא עשוי להעלים עין מחקלות הרבנות חשלה את המשגיה פעם למקום זה ופעם למקום אחר.

הרב הראשי ש.גורן: הנסיון שלי הראה את ההיפך. עמדנו בפני לחץ גדול של משגיחים שבו אלינו בתביעה להגביר את הלחץ על בעלי המלון. כשהמשגיה יוצר עשרים - זה רק מועיל. לפעמים על ידי יחסים טובים עם ההנהלה אפשר להשיג יותר מאשר על ידי לחץ מגבוה. הוא נהפך לחלק מן הצוות ומכיר את המעלות והחסרונות של כל אחד. לכן אני חושב שלא צריכה להיות מוביליות, אבל ענין האגודה הוא חידוש. הרב זווין: מה יהיה אם בעלי בחי המלון יגידו: אנו דורשים שהתעודה תהיה תלויה במלון?

הרב הראשי ש.גורן: אני חושב שהם יסכימו להצעתנו.

הרב כץ: מה ההבדל איפה זה חלוי, בין כך אנו נותנים את הכשר על האוכל?

הרב הראשי ש.גורן: אני רוצה לשאול את הרב כץ מה הוא מציע. אנו צריכים לדעת תוצאות ההצעה הזאת. האם פירושו של דבר להוריד את ההכשרים מכל בחי המלון בארץ? אדוני מציע זאת?

הרב כץ: לא אמרתי זאת. אני עוד פעם אומר, וזאת אני מוכרח להדגיש, שאין שום הבדל אם התעודה תלויה בחדר האוכל או במקום אחר.

אני חוזר להצעתו של הרב סכורש - נותנים למשגיח לא תעודת הכשר אלא מכתב, שהמשגיח איש בר סמכא ונאמן, והוא עומד תחת השגחת הרבנות המקומית, והוא בודק שם את הדברים.

הרב הראשי ש. גורן: זה אותו דבר.

הרב אביעד: גם אצלנו באשקלון, שהעיר היא קטנה, והיו לנו רק שני בתי מלון גדולים, לא נתנו שום הכשר אלא למי שהיה שומר שבת, והיה יהודי ירא שמיים שמלא אחר כל התנאים. אבל העיר אשקלון מתפתחת ונהפכה למרכז פעיל. גם אצלנו החחילו הכוכבים להתנוצץ. למה מקבלים כוכבים? בגלל בריכה. כשהחלנו להתווכח אתם, אמרו לנו: יש לנו הנסיון של הל-אביב. אם נלך בדרך של הרב כץ, רק שניים-שלושה מקומות בא"י יהיו זכאים לקבל תעודת כשרות. הוויכוח על זה נמשך הרבה. אולי נחוצה ועדה שתשב ותחליט על זה.

הרב הראשי ש. גורן: מה, ועדה? צריכים היום לגמור את זה.

הרב אביעד: אם כן צריכים לגמור לפי דרגות. במקום שאין שמירת שבת לתת מכתב.

הרב הראשי ש. גורן: אדוני בעד הצעת הרב סכורש לתת מכתב למשגיח או תעודה לבעל המלון?

הרב צבאן: אם יש בתי מלון כשרים, למה לעזור לאנשים שבתי המלון שלהם אינם כשרים? אדרבא, אם יש יהודים חרדים - יבואו למלון הכשר.

הרב הראשי ש. גורן: "דן" יש לו ארבעה מקומות, במקום אחד לתת הכשר ובמקום שני לא לתת?

הרב צבאן: העיקר שבעל המלון יהיה דתי. אבל אם בעל הבית בעצמו לא כשר והמלון לא כשר - מה יעשה המשגיח?

הרב הראשי ש. גורן: המלון יכול להיות כשר למהדרין. היום אין בעלי-בתיים. יש חברה בניות. איש לא יודע מי בעל הבית. בעלי הבית נמצאים בכל מקום.

הרב אביעד: כבוד הרבנים הראשיים, כבוד חברי המועצה. רשמתי לפני כמה דברים. הערתו של הרב סכורש במקומה עומדת, אבל אפשר למצוא לה תקנה תוך ניסוח בגוף התעודה. נגיד הכל כמו שהציע כבוד הראש"צ,

לכתוב בגוף התעודה שאסור להזמין מנות רק מערב שבת. אם כוחבים בתעודה שבמלון כשר רק המטבח - הכל ברור. אם הנייר ניתן למשגיח או לבעל המלון - זה לא מעלה ולא מוריד. נוסח התעודה שיינתן הוא המכריע. לרעתי לא צריכים להצניע את התעודה. אדרבא, הפירסום יותר טוב. בשעה שהתעודה תלויה ברבים. אם המשגיח יהיה בעל התעודה צריך אדם להפיש אותו, כדי לדעת שרק המטבח כשר.

(ב) איך מקבלים מלונות את הכוכבים שלהם? הם פועלים בכיוון זה. מדוע לא תפעיל הרבנות הראשית בכיוון זה אצל שר החיירות? קודם כל לנהל תעמולה בצורה חיובית. כיום יש חלק גדול מהתיירים הדתיים שבאים לבית מלון, כיוון דעל על. פעם היו בבית מלון זה והם מתאכסנים בו שוב. הם רואים את המשגיח ויש להם אימון בו. פה צריכים לנהל הסברה. קודם כל לתת שלושה כוכבים ושני כוכבים ולהשאיר את הכוכב האחרון. זה מראה שאנו מעוניינים לפתור את הבעיה. נפגש עם השרים ונגיד: כמו שמקבלים את הכוכב על ידי בריכה, כך מקבלים את הכוכב על כשרות. נראה להם שאנו הולכים לקראתם. הוברח הסברה תתן הרבה בארץ וקודם כל בחו"ל.

הרב הראשי ש. גורן: הייתי רוצה לצמצם את הוויכוח, מפני שאין להתווכח עד אין סוף. וויכוח זה נמשך שנים, עוד בימי המועצה הקודמת. כל אחד מהיושבים כאן יודע את הפרטים. יש שאלה אחת שעלינו להכריע בה: לתת את ההכשר למשגיחים, כפי שהרב סכורש אומר, או לשים אותו בחדר האוכל או במטבח, ויהיה כתוב בו שאסור להזמין אוכל בשבת, ורק המטבח כשר. אני מבקש שכל אחד יחווה דעתו לענין. מה יצא לנו מההסברים, אם עוד פעם נדוש בזה? הרב סכורש הוא הסומחה הגדול ביותר בינינו לכשרות בתי המלון, הוותיק ביותר. הוא עובד בתחום זה יותר מכולנו. הוא אמר את הדברים החשובים ביותר. המצב כיום הוא זה, שבחל-אביב נותנים הכשר למשגיח ולא למלון. אם כי צריכים לדעת במפורש, שכל האורחים מביאים אהם את הפרוספקט של משרת התיירות ובו כתוב איזה בתי מלון יש להם הכשר מטעם משרד הרבנות. הרב הראשי ע. יוסף: צריך שבפרוספקט יהיה כתוב מה שאנו אומרים.

הרב הראשי ש. גורן: בהרצליה יש הכשר לכל בתי המלון, למרות שהמצב שם לא יותר טוב מאשר בחל-אביב אלא יותר גרוע. בצפת כל בתי המלון יש להם הכשרים ממה, והמצב הוא יותר גרוע מאשר בחל-אביב. בסבריה כנ"ל, יש להם הכשרים מלאים. בהיפה כל הענין נשתבש, מפני שהורידו את ההכשר של דן-כרמל. יש בתי מלון שיש להם הכשר ויש בתי מלון שאין להם הכשר. אינני יודע אם גם בתי מלון שיש להם הכשר שוכרים שבת. יש בעיות של מעליות, סלפון, נקיון של רצפות. אנו צריכים לדעת זאת. המצב קשה מאוד. אבל בפנינו עומדת השאלה העיקרית, אם לסלק את ידנו מכל העסק של כשרות בתי המלון, ואז אנו מסלקים את עצמנו לחלוטין, יהיה להם משגיח והם יעשו מה שיעשו בשבת, בשעה שכיום הם עוד קשורים בנו ויש להם התחייבות. אני מבקש ~~לשקול~~ שתחוו דעתכם, האם עלינו ללכת לפי השיטה של הרב סכורש. אני אישית מוכן ללכת לפי השיטה של הרב סכורש, שאנו נתן את ההכשר לידי המשגיח. כאן טוען הרב אביעד, שהאורחים לא ידעו מה המצב.

הרב הראשי ע. יוסף: ההבדלים בין המלונות יצוינו במדריך הכשרות של משרד התיירות.

הרב הראשי ש. גורן: אז אני מסופק אם בעלי בתי המלון יקבלו את זה. הם ~~מסופקים~~ יגידו: אם אתם לא נותנים הכשר למלון - מה לכם ולנו?

הרב אושפיזאי: אני נגד מתן ההכשר למשגיח, שישים אותו בכיסו. זה מקלקל יותר מאשר מתקן. רבים האנשים הקובלים, שנעשים דברים מתחת לשולחן ואין בכוחה של הרבנות להשגיח עליהם. משום כך - כך יגידו - היא נותנת את ההכשר בכיסו של המשגיח. יש מקום לחשוב לדבר זה. אם המצב לאמיתו הוא כפי שהרב סכורש מתאר, שהחננויות סגורות, הבנקים סגורים והתזמורת איננה - הנקודה היהידה היא קבלת אורחים והוצאת אורחים. על זה אנו צריכים להתווכח ולחפש פתרון. צריכים לתת תעודה למלון, שתהא תלויה במקום גלוי לעין, שהמטבח עומד תחת פיקוח הרבנות והאוכל כשר. תעודה זו מגיעה להם בדין. אני עד שהרב הרצוג והרב פרנק פסקו כך. בחל אביב גופה לפני שנחנו הכשרים לכיס המשגיח, היו ההכשרים במלונות. רק בשנים האחרונות, כשלא יכלו להתגבר על הפגיעות בשבת, מצאו דרך איך לסגת ובכל זאת לתת את ההכשרים. אם הרבנים הראשיים אומרים שכך יהיה המצב גם להבא - דעתי היא

שצריכים לתת תעודה. אדרבא, על ידי כך תגבר השפעתנו על בעלי
בחי המלון. (הרב סכורש: יש חילול שבת). הייתי יחד עם הרב הרצוג
במלון בצפת וקיבלו אורחים בשבת ודיברו במלפון.

הרב הראשי ש. גורן: הרב הרצוג התאכסן במלון "הרצליה" בשבת ושם דיברו
במלפון וקיבלו אורחים בשבת. אולי הייתי מציע עוד

דבר: בתעודה יהיה כתוב שהמטבה כשר והשבת אינה נשמרת במלון.

הרב אושפיזאי: זה לא יהיה טוב שיפרסמו שיש חילול שבת. אלא שיש להם
כוכב אחד יהיה כתוב רק כשרות.

הרב הלוי: אני מציע לקבל את הצעה שני הרבנים הראשיים. את הפרטים
איך לכתוב בתעודה של כוכב אחד - נשאר לרבנים הראשיים.

הרב הראשי ש. גורן: אנא עובדא ידענו מהרב קוק זצ"ל. # בזמן שיסדו את
"תנובה", בתרפ"ה, אז זה היה נקרא "המשביר",

היינו בירושלים. תנובה (אז "המשביר") ביקשה הכשר מהרב קוק ז"ל על
החוצרת. אבי הלך לרב קוק ז"ל בענין זה, מפני שהיינו קשורים עם
"תנובה". אבא רצה לקבל את הסוכנות. הרב קוק נתן לאבי את ההכשר על
'תנובה' אבל אמר לו: שיהיה ההכשר רק בידך, לא למטור להם. כל זמן שאחת
תהיה זה כשר, כשאתה לא תהיה - זה לא כשר. הרב קוק נתן את ההכשר לאבא
שלי. אמרתי שאני מוכן לקבל את הצעתו של הרב סכורש.

הרב שרביט: ברגע שתופיע תעודה לשלושה כוכבים ולשניים חתומה על ידי הרבנים
הראשיים, ויהיה פירסום בארץ ובחו"ל - כ'לם יתחילו לחשוב
הנה יש דבר חדש. כשירצו את הכוכב האחד הזה - נכתוב להם תנאים. היינו
ב"גלי זוהר", ראינו דברים פשוטים שמסגית עשה, אף על פי שאין הכשר.

הרב הראשי ע. יוסף: הערה אחת: אנו מטילים על הרבנות המקומית שהיא
תתן תעודה. מה יהיה אם לא ירצו לשמוע לנו? הנה
יושב הרב כץ ואומר: אני לא יכול. אז יהיה בג"צ. הרבנות הראשית החליטה
לחת ואתם לא נותנים. צריכים לצפות את הפרטים מראש. אולי כדאי שנקרא
תחילה את הרבנים המקומיים ונדבר אתם. לא ינתן פירסום לענין הכוכבים
עד שנבוא בדברים עם הרבנות המקומית. (הרב הראשי ש. גורן: אנו נתחנן
לרבנים המקומיים?)

הרב הראשי ש. גורן: במקרה שהרבנות המקומית לא תרצה לציית להוראה זו -
אז מחלקת הכשרות של הרבנות הראשית תקבל עליה
ענין זה.

הרב אושפיזאי: זאת תהיה החפוררות גמורה.

הרב הלוי: וכי מה עושים אם ראש עיר אינו ממלא אחרי הוראות משרד הפנים?

הרב הרבי ע. יוסף: כבוד התורה זה דבר אחר.

הרב הראשי ש. גורן: אל נחשוב מה יהיה כשלא יצייתו. יהיה בג"צ - נעמוד
בו. עלינו לדון לגופו של ענין, מה דעת התורה מחייבת.

אין לנו אמצעי כפייה. אנו קובעים ופוסקים כך. אחרי כן - יעשה כל אחד
מה שברצונו.

הרב אושפיזאי: אולי נסכם כך: מפרטמים מה שהוהלס כאן. ובקשר לדרגא
אחת כותבים, שמוחר לה לרבנות הראשית לסדר כשרות,

אפילו אם השבת אינה נשמרת.

הרב ש. גורן: בזה שוב משאירים את התווה ובוהו וההפקר.

הרב זווין: אולי נחליט על שני דברים: א) שלושה סוגים של כשרות. כשרות מטבח ומלון למהדריין. ב) אפילו כשיש כשרות מטבח לבד - צריכות החנויות להשיות סגורות והתזמורת אינה פועלת. הרב הראשי ש.גורן: נשאר לרבנים הראשיים.

הרב הראשי ש.גורן: הרב זווין מסכים לתת הכשר. אבל אם לתת את ההכשר למלון או למשגיה - זאת נגמור בינינו. אנו מקבלים את הצעה כבוד הרב זווין ומסכימים פה אחד: א) קובעים שלושה סוגי הכשר של בתי מלון. סוג ראשון - הסוג הטוב ביותר, כאשר המלון כשר, הבשר חלק, מקפידים על חרומות ומעשרות והשבת נשמרת בכל הענפים בלא שום פגם. (הרב הראשי ע. יוסף: גם המעליות והטלפונים). המלון מקבל העודת הכשר למהדריין עם שלושה מגיני דוד. הרב טכורש: שלא יהיה כתוב למהדריין.

הרב שפירא: מגיע לו

הרב הראשי ש.גורן: הסוג השני - כאשר המטבח כשר ולא חלק, והשבת נשמרת בכל המלון. אזי מלון זה מקבל הכשר על כל המלון עם שני מגיני-דוד. הסוג השלישי - כאשר השבת לא נשמרת בכל הדברים במלון והמטבח כשר. במקרה זה יינתן הכשר רק למטבח, וההכשר הזה יהיה מותנה שהנויות סגורות בשבת, אין תזמורת בשבת במלון, המכבסה אינה פועלת.

הרב הראשי ע. יוסף: שתהיה מעלית אוטומטית אחת.

הרב הראשי ש.גורן: דבר זה אין לאף מלון. יש מדרגות. ז"א שהמכבסות צריכות להיות סגורות, הבארים לא יפעלו, שום כלי תזמורת לא יבוצעו ולא במלון, החנויות סגורות וגם הכניקים סגורים. נוסח ההכשר ייקבע על ידי שני הרבנים הראשיים.

הרב הראשי ע. יוסף: זה ישאר בכיסו של המשגיה.

הרב אושפיזאי: עוד לא החלטנו על הצעת הרב טכורש.

הרב הראשי ש.גורן: כשיש לי ראייה מהרב קוק זה החחיל לגקר בטוחי. אני עוד לא אמרתי דעתי, גם הראשלי'צ לא אמר

את דעתו. זה יוחלט אם לתת את ההכשר רק למשגיה או לחלוח אותו במטבח או בחדר האוכל, וכן גם נוסח ההסכם.

הרב הראשי ע. יוסף: ויהיה רשום גם במדריין של החיירות וצריכה להיות הסברה.

הרב אביעד: צריכה להיות חוברת הסברה מטעם הרבנות הראשית.

הרב הראשי ש.גורן: בודאי. הרב אפשרת יעשה זאת.

החלטות

הרב אפרת:

הסברה זו על כשרות המטבחים ישנה. סוג ראשון זה,

שאצלו אין חילול שבת ואצלן "חלק" - הוא כמעט שאינו

צריך הכשר. יש כאלה שלא יזדקקו להכשר. במדריין שאנו הוצאנו יש רק

עיר אחת, טבריה, ששם חילקו את בתי המלון לשני סוגים, סוג א'

וסוג ב'. סוג ב' פירוש הדבר מטבח כשר. יש, למשל, באילת 10 בתי מלון עם

משגיחים, אצל כולם המטבח כשר. אם מועצה הרבנות הראשית מחליטה

מה פירוש מטבח כשר - זה לא היחיד, אלא המועצה מגבילה, שאין רשות לרב

להגיד שהמטבח כשר אלא אם החנאים הלל מצויים בו. פירוש הדבר מטבח

כשר שאין בו מכסה בשבת, אין תזמורת וכו'. אז חלק גדול מאלה שהיום

מפורסמים כמטבח כשר, חלק מהן יצא. מפני שבמלונים הגדולים יש

תזמורת. הן פירוש הדבר שהילטון ושרהון ושאר המלונות הגדולים יצאו, הם יהיו מיכנים לוותר על הכשר.

הרב סכורש: יש הבדל בין תזמורת וניגון. יש כלים בבאר. בזה צריכים לפעול.

הרב הראשי ש. גורן: יכול להיות שזה נעשה על ידי תקליטים. תזמורת בחשמל זה יותר גרוע ויותר חמור.

הרב אפרת: פירושה המעשי של החלטת המועצה, שהמלונות הגדולים יצאו. הרב הראשי ע. יוסף: אנו מרוויחים בדבר זה מניעת חיל ל שבת.

הרב אפרת: במקום שיש תזמורת השאית - לא יהיה משגיה. המלונות הגדולים יסכימו שבשחלא יהיה ליווי של התזמורת?

הרב הראשי ש. גורן: אני עובד שנתיים עם הרב סכורש בבתי מלון, ובפעם הראשונה אני שומע שיש תקליטים.

הרב סכורש: רק בשני בתי מלון.

הרב הראשי ש. גורן: הם יפסיקו את התזמורת.

הרב סכורש: נכתוב להם: אם אין אתם מפסיקים את הנגינה - לא נתן לכם תעודה.

הרב הלוי: בהחשב בחששות של הראשון לציון, שיהיו רבנים שלא ירצו לשמוע, אם כי לפי דעתי הם חייבים לשמוע כדי למנוע

פגיעה בכבודם, הייתי מציע ששני הרבנים הראשיים יזמינו את הרבנים שיש במקומם בתי מלון ויסבירו להם את העניין.

הרב שרביט: אני מסתייג מזה, זה יביא לפיצולים.

הרב הראשי ש. גורן: אם ידעו שמחלקת הכשרות של הרבנות הראשית תתן הכשרים - גם הם יתנו.

הרב אפרת: הרב שפירא אמר שאלה יהיו הנחיות לרבנים ולא החלטות.

הרב הראשי ש. גורן: קיבלנו את ההצעה של הרב זווין ולקראתה אנו נלך. אם למסור את ההכשר למשגיה או למלון - על כך

יחליטו הרבנים הראשיים. כל הצעה אני סוכן לקבל, גם את ההצעה של הרב סכורש.

הרב הראשי ע. יוסף: נחיישב בדבר.

ועדת בחינות לרבנות:

הרב הראשי ש. גורן: זה מתחלק לשני דברים. מסתבר שמבחינת החוק חייבים להיות לפחות ארבעה חברים בוועדה הבוחנת של מתן כושר לרבנות, שניים שניים. היום יש רק שניים. היו פעם ארבעה, נשארו היום שניים והם הרב אלעזרוף והרב מנצור בן-שמעון. שני רבנים חשובים מאוד ומאוד חכמים וסוביים, אבל צריכים להוסיף עוד שניים, אחד אשכנזי ואחד ספרדי, כדי למלא את החסר בוועדה זו.

נוסף על כך היתה ועדה לבחינת מורים. הכוונה למורים שצריכים

לקבל תוספת אקדמית על סמך תעודת סמיכה שיש להם מרב. הרבנות הראשית

היתה סומכת את ידיה על כך. החלטנו באחת הישיבות להפסיק את מתן

אישור הסמיכות למורים, מפני שזה גורם להורדת כבוד התעודה. הסמיכות

לרבנות בכלל ניתנת כתוצאה ממיבן כושר של רבנים ממש, ולא לאלה שהולכים להיות מורים. בינתיים אני שומע, שעד שנמצא פתרון אחר זה יקח זמן של

חדשים. היו אצלי אנשי משרד החינוך ודיברנו אתם. הם הציעו שני דברים:

א) שאנו נשלח שני נציגים והם ישלחו שני נציגים, והם יעבדו ביחד את

האלטרנטיבה ביחס לתואר שיינתן למורים שאריכים לקבל תוספת אקדמאית. כל שינוי שנעשה באופן חד-צדדי עלול להרוס את הכל והרבנות הראשית לא תהיה גורם בענין זה. כל זמן שזה עומד - זה עומד. הם נתנו את השמות קיל ומושקוביץ. הרבנות אף היא צריכה לשלוח שני אנשים. ארבעתם ישבו ויחפשו איזה תור לתת במקום סמיכות.

ב) הם טוענים שבחינות אלה לא עמדו על רמה, שזה לא מתאים לצרכים שלהם. אם מישהו יודע הלכות מליחה - זה מספיק? הם זקוקים יותר לאורח-חיים ויורה-דעה, מה שמלמדים בבתי ספר היכוניים. הם רוצים שהמוסמכים להוראה בבית ספר היכון ידעו את הנושאים שהם מעוניינים בהם. הם הציעו שעד הכי והכי נמשך בדרך הקודמת. זה יקח ידשיים. אחרי חדשיים כשנגיע לסיכום - אז נחליט. בעצם יש היום רבים שעומדים בחור ופרנסתם לקויה, והם צריכים להבחן. לפי הצעתו של הראש"צ, אנו נפעיל ועדת בחינות בלי לתת להם עדיין שום העודה. אחר כך יוחלט על התואר. ראשית כל נתן להם העודה שעברו את הבחינה. כשיוחלו איזה תואר - יקבלו את התואר. לצורך ועדה זו מספיקים שני רבנים - אלעזרוף ובן-שמעון, זה לא מעוגן בחוק, מה שאין לוועדה לבחירת רבנים צריכים להוסיף עוד שניים. בפעם הקודמת הוצעו שני שנות לוועדה - הרב ~~בן-שמעון~~ חיים דוד הלוי - (הרב הלוי: ביקשתי ששמי לא יוצע) והרב אושפיזאי. כבודו לא רוצה להכנס?

הרב הלוי: אין לי הזמן הדרוש.

הרב הראשי ע. יוסף: אולי הרב קפאח יסכים?

הרב קפאח: אין לי שום אפשרות.

הרב אביעד: אני מציע שהבחינות לרבנים יהיו כמו לדיינים, עם קריטריונים וחוסר מסויים. כשם שהבחינות לדיינים הם

אצל הרבנים הראשיים, כך גם לרבנים.

הרב הראשי ש. גורן: נצטרך אמנם לקבוע מערכוני בחינות כמו לדיינים.

אנו צריכים לעבור על זה ולראות אם זה מתאים.

הרב אביעד: החומר הוא טוב, צריכים רק לבצע אותו. אולי אפשר לקבל אינטורמציה מה מהלך הבחינות לדיינים, האם בוחנים אחד אחד

או באות קבוצות.

הרב הראשי ש. גורן: הבחינות של הרבנות נערכו עד עכשיו בעל פה, ואת זה

צריכים לשנות. גם פה צריכים להנהיג חלק בחינות

בעל פה וחלק בכתב.

הרב הלוי: עד היום היה נהוג שמזמינים את כל אחד. זאת היתה עבודה מרובה.

הרב הראשי ש. גורן: אם יש סיבה אפשר לתקן את השיטה. יהיו ארבעה מועדים קבועים בשנה לבחינות. כל שלושה חדשים

יהיה סיבון.

הרב הלוי: בתנאי זה אני מסכים.

הרב הראשי ש. גורן: אם כן יש ועדה. כל שלושת הוועדה תשב.

מודיעים על כך בעיתונות.

הרב אביעד: צריכים להודיע מראש, כדי שאנשים יוכלו להתכונן. לכן

רצוי שהאיבור ידע על כך.

הרב הראשי ש. גורן: הדברים יפורסמו. הציבור ידע שבתאריך זה וזה

יושבת הוועדה לבחון את המורים. תהיה בחינה גם

בכתב וגם בעל פה. רב צריך לדעת להתבטא גם בכתב. הרמב"ם בפירוש המניות בגיטין אומר שבבית הדין הגדול בירושלים ילמדו לכתוב. הרמב"ם מוסיף, שצריכים להיות יותר למדו כדיבור ולא בכתובה.

הוחלט שוועדת הנוכחים לרבנים הושלם על ידי הרב חיים דוד הלוי והרב אושפיזאי. אין אתם עוסקים במורים. הבחינות למורים הם לבדם עושים. זאת באמת טרחה רבה. אנו צריכים גם לבחור את הנציגים שלנו לוועדה הזאת. אולי נעשה זאת בעצמנו. אין זה מחייב החלטה של מועצה הרבנות הראשית.

הרב הראשי ע. יוסף: מה הסיכום של הסעיף שעסקנו בו? בינתיים אלעזרוף וסמחון ימשיכו לבחון את המורים. תעודה לא תינתן רק אישור שעמדו בבחינות ובסוף נחלק את התואר. שני רבנים נוספים שיבחנו את הרבנים הם הרב הלוי והרב אושפיזאי.

הרב זווין: אלה שמקבלים כושר יש להם סמיכות?

הרב הראשי ש. גורן: ודאי, החוק קובע שצריכים אישור מהרבנות הראשית.

הרב קפאח: בחינות בכתב לא צריכים?

הרב הראשי ש. גורן: הרב קפאח אחד הסופרים הגדולים ביותר. - אם מישהו מבקש כושר ללא בחינה - המועצה צריכה להחליט על כך.

אנו עוברים לסעיף השלישי - בעית מחלקת כשרות הבשר. על זה צריכים לדון בהרחבה ולא כעת, כשעומדים בסיומה של הישיבה. יש בעיה אחת שעלינו לתת דעתנו עליה. לפחות לדעת אותה - הנושא של כשרות מנות במסוסים לא של אל-על.

כשרות מנות למסוסים לא של אל-על:

הרב הראשי ש. גורן: מה הבעיה? אל-על יש לה מטבח בשדה התעופה, והיא

מספקת אך ורק מנות כשרות לכולם. אין באל-על מזון

לא כשר. אם גוי יבוא ויבקש מנה טריפה - לא יקבל. מטבח זה עומד תחת פיקוח מחלקת הכשרות הארצית של הרב אפרתי. בזה אין בעיות. יש שם הרב סוויטו, שהוא ראש המשגיחים. אבל יש הרבה חברות אחרות, כגון אל-איטליה, ט.ו.איי. אייר-פרנס, סוויס-אייר. הם אוכלים לא-כשר. שם נוסעים

הרבה גוים. לחברות אלו יש בלוד מטבח טריפה. המטבח הוקם על ידי חברה יהודית. נוסדה חברה יהודית שהיא הקימה את המטבח הזה, היא מחזיקה

מטבח זה ומספקת מזון טרף לכל החברות האלה. אם נוסע יהודי בחברות אלה ורצונו לאכול כשר - הוא צריך להזמין פקט אוכל כשר. מניין לוקחים אותו? ביקשו את מחלקת הכשרות שהם יחנו הכשר על מטבח אחר שיהיה כשר לחבילות אלה, כדי לפתור את הבעיה של בודדים שרוצים לאכול כשר. העיקר זה טרף, אבל

יהיה חדר אחד שבו יבשלו כשר. על זה רוצים הכשר של הרבנות. הרב אפרתי נתן חשונה שלילית. הוא לא יעשה שותפות עם חברה, שבעיקרה מאכילה

טריפות גם יהודים, ורק מי שיבקש יקבל מזון כשר. אם כי אני חושב שמכשילים את הרבים, מפני שחושבים שאם מעלים אוכל משדה התעופה של לוד - כל האוכל הוא מאל-על ואוכלים אותו. לך ודע שזאת טריפה. מה עשו אחר כך? פעם היה שותף לדבר עבירה הקיבוץ הפץ-חיים, שנחנו את החבילות הכשרות.

בסוף הקיבוץ הפץ-חיים ראה שזה לא בסדר, שעשו שותפות עם מאכילי

טריפות, וביטלו את העסק. כעת בא ועד הרבנים של אגודת ישראל וקיבלו

על עצמם אחריות למזק הכשר של החברה הזאת ונחנו לה הכשר. ההכשר

ניתן מטעם אגודת הרבנים בראשותו של הרב יצחק פלכס. קיבלתי מכתב מהעו"ד חיים בסוק ואקרא אותו בפניכם.

(הרב הראשי ש. גורן קורא את המכתב של חיים בסוק)

לבל ושביעית אין שם, אבל שותפות עם מאכילי טריפות יש שם. עו"ד בסוק נגש מבחינה אחרת. הוא שואל: מי הם ועדת הרבנים של אגודת ישראל?

למעשה הם לא יודעים שזה "טריק", שזאת שותפות עם מאכילי טריפה. יש פה כתבה של "הצופה", שהרב אפרתי המציא, כס'ו שבט תשל"ג, שכותרתה "אירגון אגודאי נכנס בשותפות עם מאכיל טריפות. האגודאי פ. הורוביץ המשמש כמזכיר הכלכלי (?) של האגודה, נכנס בשותפות עם מפעל המספק מזון טריפה. מפעל קטרין וכו'. ^{זאת} הכתבה העברתי מכתב זה של בסוק לאפרתי. הזמנו את הרב אפרתי שיסביר את השתלשלות העניין, שהוא אחת השערוריות הגדולות.

הרב אפרתי: כבוד הרבנים הראשיים, אזכיר רק השתלשלות העניינים. בעת שנכנסנו לעניין של אוכל במטוסי אל-על, לא הסתפקנו רק בזה מה שיש בלוד. היינו צריכים לדאוג גם לשאר מקומות האספקה בחו"ל. יש להם גם בלונדון, בפריס, ברומא ובאמסטרדם ובניו-יורק. גם שם עשינו מאמצים גדולים שהאוכל של אל-על יהיה כשר. אני יכול להגיד שהכל נשמר. היו לנו אתם צרות, אבל זה בסדר. כשבאות חברות זרות לקבל אוכל מאל-על, הן מקבלות אוכל כשר בתוך הכלים שלהם. כשבנו את הבניין והנהיגו סתן אוכל כשר בכלים לא כשרים, סידרנו שזה יצא בדרך אחרת. מי שעולה ממסוס החברה יודע זאת. באה החברה של וורנר והציעה להקים מפעל לא כשר בשביל מטוסים זרים. נתתי את הסכמתנו שזה יהיה מפעל לחוד בשביל מטוסים זרים שיבואו ללוד. בכל אופן מפעל זה מספק אוכל לא כשר.

הרב הרצשי ע. יוסף: לשט מה צריכים את הסכמתו לאוכל לא כשר?

הרב אפרתי: יכולתי למנוע זאת, אבל לא לחמתי נגד זה. להיפך, רציתי שמטוסים זרים יקבלו אספקה בצורה אחרת.

הרב הראשי ש. גורן: אין זאת אומרת שנוסעים לא יהודים יקבלו את המזון הזה, מפני שהנוסעים רובם יהודים.

הרב אפרתי: דבר אחד התניתי אתם, שאסור להם לספל במאכל כשר. בעל הבית של החברה הוא וורנר, שותפו היה הרב סורצין. קראתי את הרב סורצין והעמדתי אותו על אומרת המצב. הוא שמע בקולי. אז נכנס לעסק הקיבוץ הפץ-חיים. התקשרו עם וורנר זה, שהם יתנו את האוכל הכשר. מכיוון שחברות זרות מקבלות אוכל זה, הן צריכות מדי פעם כמה הבילות של כשר. קראתי לאנשים של הפץ-חיים ולחצתי עליהם. אני יכול להגיד שזה עלה בידי והם הסתלקו מוורנר. אבל היתה תקופה שסיפקו לוורנר את האוכל. ביטלו אותו בשדה התעופה במקום אחר. על ידי לחץ שעשיתי על הפץ-חיים, וכמעט שאסרתי עליהם לבוא אלינו, הם נפרדו מוורנר זה ואין להם כל שייכות לעסק. וורנר קיבל לשותף את הורוביץ. זה יהודי סוחר, וביחד עם וורנר הקימו את המפעל הזה ששמו נקרא "פונדק". הם רצו גם להכנס למטוסים וגם לטרמינל של לוד. אמרתי להם: זה בשופ ^{ניים} לא. אבל הם נוחזים את ההכשר על האוכל של הורוביץ. לאל-על אין כל שייכות לעסק זה. יש להם

מטבח שיש לנו משגיחים.

הרב אושפיזאי: מפעל הטריפה שותף למפעל כשר?

הרב אפרתי: וורנר הוא בעל מפעל הטריפה וגם המפעל הכשר, אבל הוא לקח לו כשותף את איש האגודה.

הרב הראשי ש.גורן: כדי שיהיה לו פתחון פה לקבלת הכשר.

הרב הראשי ע.יוסף: סתי הקימו חברה זו? ל"הפץ חיים" לא היה קשר עם הרבנות של האגודה?

הרב הראשי ש.גורן: מזמן התחילה שותפות זו עם הורוביץ?

הרב אפרתי: חפץ-חיים הפסיק לפני 8 חדשים או שנה. עם יציאתו של

חפץ-חיים מהמפעל נכנס אדם זה. היה לי כבר ענין אתם.

הוא רצה ללכת להביא את קתלין (?) מדנמרק. ועד הרבנים נתן הכשר. אמרתי

שאני לא יודע. שלחתי את ד"ר טרופ, והוא אמר לי שמכניסים שם גבלות

וטריפות. זה המצב שהם נותנים היום הכשר להורוביץ ולשותפו וורנר. השאלה

היא - מה אנו יכולים לעשות. על אל-על יש לנו השגחה, והם לא יכולים

לעשות שום דבר בלי אישורנו. אבל שאר החברות הזרות לא צריכות לנו. אם

אי אני מוכרח להגיד, שקיבלתי כמה מכתבים מט.ו.א. שנתנו להם אוכל

והם שואלים למיבנו. אבל הם לא נמצאים תחת פיקוחנו. אלה, ועד הרבנים

של אגודת ישראל, הם חברים במועצה הדתית של ירושלים, מקבלים משכורת,

ולפי החוזה הם יכולים להחזיק בוועד רבנים נפרד מהרבנות בירושלים.

זהו המצב. אינני רואה שום דרך מה שבידנו לעשות.

הרב סכורש: רבותי, הרבנות הראשית בחל-אביב עוסקת גם במחוז. בלוד

מביאים בשר. הרב קוטנר נתן תעודה. אנו מאשרים שהוא יכול

להכניס. בלוד אנו מטפלים שנים. ובכך בא אלי פנחס הורוביץ זה וביקש

הכשר בשביל מהש שהוא מייצר. זה היה לפני שנה. הוא מאסף הרבה דברים,

ריכרד לוי ועוד. על הכל יש הכשר, ומבשלים שם. אין שם מטבח, יש חדר

מיוחד, יש משגיח משיכון בובוב (בלוד). כנהוג אצלנו, כשבאים בדבר מעין זה

בודקים ומבקרים. זה היה לפני שנה, לא ידענו מכל הענין הזה. ישבנו

במחלקה, לא היה ענין אל-על ו"קתלין". יש בהבילה זו מציות, ריכרד לוי

שאנו מכשירים וכל שאר מיני דברים. עדיין יש אצלנו קופסה כזאת שהיא

מונחת, לא מילר, לא קתלין. הוא דרש הכשר. נתנו הכשר ל-6 חדשים.

משגיח זה ידוע לנו, הוא מבובוב, ירא שמיים, אין לו ענין לא עם

מילר ולא עם קתלין. מה יהיה אם גוי אחד יבוא לאס ויגיד: הן לי נקניק

כשר, כלום אס לא ימכור לגוי זה? אני לא מסוגר על יהודי זה. הייתי

במצב זה שכל מה שהובא לפני היה כשר. יש לו חדר מיוחד, כל ההכשרים,

ויש יהודי מבובוב שהוא מצוי שם כל היום. כמו שנהגתי לגבי כולם נהגתי

גם בו. אין כאן לא קתלין ולא מילס ולא הכשר מטעם האגודה.

הרב ש.גורן: הוא רימה אתכם. גם אז כבר היה קתלין. זה חלק בלתי נפרד של

חברה שמאכילה טריפה. הוא לא סיפר.

הרב סכורש: האם אנו יכולים לאסור, בשעה שכל המאכלים כשרים?

הרב הראשי ש.גורן: הוא לא משתמש בהכשר שלכם. יש לו הכשר של האגודה.

אדוני הדבר לא לענין זה.

הרב אפרתי: בעח שיצא חפץ-חיים הלך פנחס הורוביץ ועשה שותפות עם

וורנר. אבל היה זקוק להכשר. הלך לתל-אביב וחל-אביב נתנה לו

הכשר. זה כלל אצלנו, כשמישהו עוסק בטריפות - הוא לא נאמן. הורוביץ

הוא שוחף, ומי שמספק לו עוסק גם בטריפה.

הרב הראשי ש. גורן: זה אותו דבר, זה לא דבר אחר. יש חברה שמספקת טריפות למטוסים זרים, והמטוסים הזרים מלאים יהודים,

95% שם יהודים והם רוצים טריפה. אסור היה לתת להם אפשרות לספק טריפה למטוסים זרים. אילו הייתי יודע שכולם גויים - הייתי מבין, אבל הבאים במטוסים הזרים לאי 95% מהם יהודים. מטוסים אלה לא היו מתקשרים עם חברת ורנר, אלא אם כן יתחייבו שכל מי שדורש לאכול כשר, הם יספקו לו חבילת כשר. מה עשה ורנר? הוא ביקש את הרבנות הראשית שיהנו הכשר. הוא פתח שם מטבח בשדה התעופה, ~~המטבח הזה לא היה~~ שלא בתוך הבניין של הטריפה, והוא מבשל את הכשר בשביל אלה שטסים במטוסים אלה ומבקשים אוכל כשר. אבל זה חלק בלתי נפרד של החברה כולה. הוא לא סיפר לכם את האמת כולה. המשגיה של הרב אפרתי בשדה התעופה, הרב סוויסה, סיפר לי את הדבר הזה לפני כמה שבועות. הוא לא קיבל הכשר מאתנו, הוא הלך לאגודה והם נתנו לו הכשר לתת את החבילות האלה. ההכשר של האגודה מופיע על החבילות האלה.

הרב אושפיזאי: למה אינו משתמש בהכשר של הרב סכורש?

הרב הראשי ש. גורן: מפני שהכשר זה יותר טוב. הוא יכול לכתוב "למהדרין", בשעה שהוא שותף לטריפה. כעת אני רוצה לשאול דבר אחר: מה פתאום נהן אישור לפתוח שם מטבח טריפה? יש בסך הכל 10% גויים, בשביל זה להכשיל את כל היהודים שם? אני יודע שבכל מקום בחו"ל כל אחד יכול לפתוח מטבח במקום שהוא רוצה. זה מזכיר לי את אניית שלום. על מה נעו אז אמות הסיפים של העם היהודי? אם כי ~~אני~~ באניית שלום אמרו שהרוב הם גויים, עד כדי כך שנאלצו למכור את האניה. הגם לכבוד את המלכה עמי בבית? בתוך שדה התעופה המתנהל על ידי אל-על? אל-על חייב לספק מזון לכל המטוסים, כמו ש"סוויס-אייר" מספק מזון לכל המטוסים.

הרב אפרתי: סוויס-אייר לא מספק לאל-על. בציריך יש מטבח כשר. (מלוון-טורסה).

הרב הראשי ש. גורן: מפני שאל-על כשר.

הרב אפרתי: האם הייתי צריך לצאת במלחמה, כמו שיצאתי באניה "שלום", נגד קטלין טריפה?

הרב הראשי ש. גורן: אל-על היה עוזר לו, המדינה היה עוזרת לו. אני צריך לדאוג ש-95% של היהודים שנוסעים שם יאכלו

טריפה?

הרב אפרתי: אנו אריכים תמיד לעשות מה שיבטיח לנו את הכשרות.

הרב הראשי ש. גורן: לנו - היהודים. אל-על זה לא לנו?

הרב אפרתי: חשבתי שאם יהיו נפרדים, זה יהיה לטובה. טרפה במקום אחד וכשר במקום שני. לא כמו באניית "שלום" ששם נלחמתי. חשבתי שעלי לדאוג לכך שמי שרוצה כשר - יקבל כשר. יכול להיות שאילו הייתי לוחם - גם אז לא הייתי מקבל את זה. מכיוון שאם זה לא כשר - הוא לא זקוק לנו. בשיקול הדעת הראשון אמרתי: טוב, לך והפרד. אבל כשהוא רוצה כעת להכנס עם האוכל הכשר לטרמינל של אל-על, אמרתי בפירוש "לא", שלא יכנס לשם.

הרב הראשי ש. גורן: הכשר של אל-אביב לא מספיק?

הרב סכורש: ההכשר הוא רק על קופטאות.

הרב הראשי ש. גורן: אדוני נלחם נגד הכשר של הל-אביב?

למה הלך לתל-אביב? מפני שרצה להכנס עם האוכל שלו. זה עסק יותר פורח. - אינני יודע מה הראשון לציון חשב, אבל על ידי כך ממש מאכילים טריפה ליהודים. אני מתפלא על הרב סכורש. כל מיני דברים קטנים הובאו לידיעתנו, אבל דבר זה כלל לא ידוע לי.

הרב סכורש: אני אבדוק את זה.

הרב אביעד: עוד פעם ניתנה לרבנים הראשיים הזדמנות מתאימה לצאת בענין הכשרות. הפירצה הראשונה שיש לה ערך מדיני. הלא אל-על שולטת בסדה התעופה, וזה בשטח מדינת ישראל, מה פתאום יכחיבו לנו? יש מקום להפגש בדרך הכי חשוב ולהגיד שזה לא יתכן. קודם כל לסגור להם את העסק של טריפה. זאת הזדמנות מצויינת.

הרב הראשי ש. גורן: אחרי שניתן הכשר ונשתרש בחטא?

הרב אפרתי: לא נחתי להם אישור, לא נלחמתי נגדם. בפרשת "סלום" הייתי היחיד שנלחמתי נגד זה.

הרב הראשי ש. גורן: לא היחיד, הרב סולובייצ'ק הפך עולמות נגד זה.

הרב אפרתי: יש הנהלה שדה התעופה. היא לא צריכה לשאול אותי. היא יכולה להתכיר איזה מקום לכל מי שרוצה.

הרב הראשי ש. גורן: היא צריכה לשאול את הממשלה. מוסרים את זה לשר הדתות או לרבנות הראשית, שלא יתנו להם אישור.

צריך להביא את זה בפני פורום.

הרב אפרתי: יש מקרים שבאים בשבת ואני נוקשה ונלחמתי.

הרב הראשי ש. גורן: זה משהו אחר.

הרב אפרתי: אמרתי רק לגבי אל-על. כאן יש כשרות.

הרב הראשי ש. גורן: למה אדוני לא רצה לתת הכשר לקופסות כשרות?

הרב אפרתי: יש הסכם שמי שמטפל בטריופות לא יכול לטפל בכשרות. ידענו שוורנר מטפל בכשרות.

הרב הראשי ש. גורן: למה לא הקים צעקה, כשידע שנוחנים הכשר לוורנר?

הרב סכורש: כלום דרשו ממני הכשר על שם וורנר?

הרב אפרתי: מכיוון שיש למישהו יד בטריופה, לא רצינו לתת לו הכשר.

הרב הראשי ש. גורן: וורנר לקח לשותף את הורוביץ, כדי לחפות על הענין הזה. נחנו הכשר להורוביץ, אבל הורוביץ שותף יחד

עם וורנר.

הרב סכורש: האם תוכח שהוא שותף גם לטריופות?

הרב ש. גורן: הורוביץ לא שותף לטריופות.

הרב אפרתי: חרשו לי שאספר כאן דבר. יש קיבוץ מזרע שיש לו מפעל לטריופה.

בא קיבוץ אחר מאוחו איגוד ורצה לקבל העודת הכשר על מפעל

בשר כשר. התנגדתי ואמרתי: הרב קלא נתן לו הכשר? אמרתי: אם הקיבוצים

הללו יש להם מפעל טריפה, אנו לא צריכים לתת להם הכשר על הכשר. בא

עו"ד נפתלי ליפשיץ ואמר: מה הדבר הזה? האם אתם רוצים להרוויח מהכשרות?

אנו רוצים שיחטל את מפעל הטריופה.

הרב הראשי ש. גורן: אני לא מאמין שאפשר כעח לבטל את מפעל הטריופה. זאת

בכיה לדורות. יש להם בית ומיתקן. אני מציע שנאכל

החלטת מהאה על כך, שגוף רבני נוחן הכשר למזון שבעליו שותפים למפעל של סריפות.

הרב סכורש: מה לנו ולפוליטיקה של האגודה? יודעים שיש ועדת רבנים.

הרב הראשי ש. גורן: הם יכולים לתת הכשר למטוסים?

הרב סכורש: כל שנה הם נותני הכשר - נמחה נגדם? אם יבוא סמך ויעשה

שחיטה נפרדת - נמחה נגדם? איכפת לנו מה עושה האגודה?

הרב שפירא: זאת לא חנות בירושלים או בתל-אביב, זה נמצא בשדה התעופה.

הרב ש. גורן: שם נותנים הכשר למפעל שמאכיל סריפה. ורנר שותף לפנהס

הורוביץ.

הרב סכורש: האם הוכח שזאת שותפות?

הרב הראשי ש. גורן: הורוביץ לא שותף לוורנר, אבל וורנר שותף להורוביץ.

הרב סכורש: הוא קונה אצלו.

הרב הראשי ש. גורן: הוא הכניס את המפעל לבית שלו.

הרב סכורש: הורוביץ הוא קבלן של וורנר, הוא מוכר רק לו לבדו?

הרב הראשי ש. גורן: אנו לישיבה הבאה נקרא את הרב סוויסה, שידוע טוב

מאוד את העניין. הוא נמצא בשדה התעופה. הוא מדבר יפה.

הוא החביר לי את העניין כל כך טוב, שבמשך חמש דקות נעשייתו כומחה. נביא

אותו ונשע מה מחרש שם.

הרב זווין: לפני שמציעים מהאה נגד רבני האגודה, צריכים לדבר אתם.

הרב הראשי ש. גורן: לפני שמוחים נגדם, הרב זווין מציע להזמין אותם.

אני מסכים, אם יבואו - יבואו. אם לא - נדון שלא

בפניהם. הרב פלכסר הוא יהודי הלמיד חכם.

הרב הראשי ש. גורן: אנו מחליטים שלקראת הישיבה הבאה נקרא את הרב סוויסה, הוא

יטביר מה הולך שם, ואת הרב פלכסר שיטביר - מה הולך עם

ההכשרים, אף אחד לא רוצה לתת הכשר והוא נוחן.

ביטול הצנזורה על המחזות:

הרב הראשי ש. גורן: עוד דבר אני רוצה להעלות על סדר-היום. מועצת

הרבנות הראשית צריכה להגיב נגד החלטת הממשלה

ביחס לביטול הצנזורה על המחזות. אני לא יודע בדיוק מה זה, מחזות או

סרטים. על סרטים לא ביטלו אלא על מחזות. האם מישהו רוצה לנסח החלטה?

הרב זווין: נקבע פה את העיקרון שאנו מוחים.

הרב הראשי ש. גורן: ראש הממשלה נלחמה נגד ההחלטה הזאת והיא נשארה

במיעוט בממשלה. צנו צריכים לסכם שני דברים:

ראשית, שאנו מחזקים את ידי ראש הממשלה בזה שעמדה על דעתה נגד ביטול

הצנזורה והשרים אשר אהה, ואנו מבקשים בכל לשון של בקשה את חברי

הממשלה לדון מחדש בנושא זה ולהשאיר את הצנזורה. אנו פונים גם לחברי

הכנסת, לא לתת ידם להדרדרות הסותרית שהדבר יגול לגרום במצב שלנו היום.

עליהם עוד להגביר את הצנזורה בתקופת המחירנות, שפוגעת במשפחה ובמוסר

היהודי.

הרב הראשי ע. יוסף: אני שואל: האם לא הי כדאי שניפגש אישית עם שר

החינוך, שהוא המצע את הדברים האלה. אולי היה כדאי

שניפגש בעצמנו, יחמן שיחה שבנו.

הרב שפירא: הוא לא יחזור בו.

הרב הראשי ש. גורן: אני מכיר את שר החינוך טוב מאוד. אני לא מאמין שזה יעזור, אבל אין זה מחוץ לאפשרות. ראשית כל,

אנו צריכים להחליט באופן הריף נגד זה. אחר כך אפשר גם לבקש פגישה של שני הרבנים הראשיים עם שר החינוך, להעביר אליו את ההחלטה שהחליטו, ולבקש אותו ליותר על דעתו. אם הוא יצא נגד ראש הממשלה והשאיר אותה במיעוט, סימן שזה בנפשו. אולי הרב זווין ינסה את ההחלטה?

הרב זווין: אין לי כוח לכתוב אפילו שורה אחת. הרבנים הראשיים ביניהם ינסחו את ההחלטה.

הרב הראשי ש. גורן: הרב לוי מומחה לניסוח.

הרב הלוי: אינני בקי בפרטים.

הרב שפירא: מקבל עליו את הניסוח.

הרב אביעד: עדיין לא סודר ההסדר הגלובלי בשביל חברי המועצה.

הרב הראשי ש. גורן: אחמול היתה לי פגישה עם שר האוצר, עם סגנו, ועם גפני גם בנושא זה. אני מקווה שמהו יסתדר. זה

בקשר להוצאות. החלטנו לבקש הקצבה גלובלית לכל חבר המועצה 200 לירות לחודש פטור מס. אמר לי, שפטור מס אי אפשר. אמרתי לו שיתן 250. הוא צריך תוך 72 שעות מהיום לתת לי תשובה גם על זה. אני מקווה שמהו יסתדר.

הגיעה לידי החלטה ההצעה - הוכנה, אקרא אותה באזניכם.

מועצת הרבנות הראשית בישיבתה מהיום, כ'א שבט תשל"ג, שמעה בצער ובחרדה את החלטה הממשלה, שנתקבלה ברוב דעות, לביטול הצנזורה על מחזות. המועצה מחזקת את ידי ראש הממשלה והשרים, שהתנגדו בחוקף לביטול הצנזורה על המחזות.

נוסח מחוקן: "המועצה מחזקת את ראש הממשלה והשרים שעמה, שהתנגדו בחוקף להחלטה הנ"ל".

ב) המועצה פונה בקריאה לשר נרגשת לממשלה לדון מחדש בנושא מוסרי חמור זה, אשר אם חלילה תתקבל על ידי הכנסת תגרום להדרדרות מוסרית איומה, ביחוד מהווה החלטה זו פגיעה חמורה במוסר, בתקופה של המהפכות, האוכלת כל חלקה טובה ביהדות.

ג) מועצת הרבנות הראשית פונה כמו כן לכנסת לא לתת יד להרס המוסר והצניעות היהודית המקודשים מדור דור, ואשר מהווים יסוד של חיי המשפחה והחברה. לאור מצב הדרדרות זו מן הראוי להחמיר ביתר שאת ועוד בביקורת המחזות והסכסכים, בכדי להציל את קדושת החיים של העם.

הרב שפירא: היתה ישיבה של ועדת הבחינות לרבנים. הוחלט על שלושה מועדים. באבן העזר - ביום א' אדר ב'. בחושן משפט -

י' אדר ב', ניסוח פסק-דין - בראש חודש ניסן, בניהול דיון - ב'ו' ניסן. יש 42 בקשות לשר מצד אנשים שרוצים לגשת לבחינות, שנצטברו במשך הזמן. אני חושב שאין התנגדות ללוח זמנים זה.

הרב הראשי ש. גורן: מקבלים אנבלוק את השמות שישנם. צריכים לפרסם מתי הבחינות נערכות. מאשרים את זה ב"רשומות".

על דעת מועצה הרבנות הראשית אני רוצה להביע את צערנו על
מוחו של הנשיא לשקבר ג'ונסון, מחסידי אומות העולם ומידידי העם
היהודי ומדינת ישראל, שהיה מסור להם בלב ונפש. מועצת הרבנות הראשית
שולחת תנחומים לעם האמריקאי ולמשפחתו.

הישיבה ננעלה.